

OBSAH	3
--------------------	----------

1 ÚVOD	7
2 POTRAVINY, ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE, PŘEDMĚTY BĚŽNÉHO UŽITÍ	9
2.1 Přehled kompetencí při státní kontrole potravin, zemědělství a předmětů běžného užívání	9
3 ODBĚR VZORKŮ POTRAVIN A POTRAVINOVÝCH SUROVIN	11
3.1 Úvod.....	11
3.2 Vlastnosti potravin významné z hlediska vzorkování	13
3.3 Vzorkování jako výběr	15
3.3.1 Zajištění náhodnosti reprezentativního odběru balených potravin	15
3.4 Vzorkování ve vztahu k požadavkům na jakost potravin a vytváření vzorkovacích plánů	16
3.4.1 Počet vzorků a jeho vliv na výpovědní hodnotu analýzy	16
3.4.2 Rozhodování o jakosti šarže, hodnoty AQL, LQ a operativní charakteristiky	19
3.4.3 Atributové vzorkovací plány a vzorkovací plány s kvantifikovaným znakem jakosti.....	23
3.4.4 Dvoutřídní a třítrídní atributové vzorkovací plány.....	27
3.5 Odborná literatura a předpisy týkající se odběru vzorků potravin	31
3.5.1 Základní pojmy týkající se vzorkování podle vyhlášky 211/2004 a podle technických norem	31
3.5.2 Podstata hlavních ustanovení vyhlášky o vzorkování	32
3.5.3 Obsah technických norem týkajících se vzorkování	33
3.6 Nástin pravidel vzorkování některých potravinářských materiálů	33
3.6.1 Zrnité sypké materiály rostlinného původu.....	34
3.6.2 Kusové materiály rostlinného původu	35
3.6.3 Nápoje	36
3.6.4 Mléko a mléčné výrobky	36
3.6.5 Maso a masné výrobky	38
3.6.6 Vejce a výrobky z vajec.....	38
3.6.7 Tuky a oleje	39
3.7 Pravidla vzorkování potravin ve specifických případech stopové analýzy	40
3.7.1 Vzorkování za účelem stanovení stopových prvků	40
3.7.2 Vzorkování za účelem stanovení 3-MCPD.....	40
3.7.3 Vzorkování za účelem stanovení mykotoxinů	41
3.7.4 Vzorkování za účelem stanovení dusičnanů	42
3.7.5 Vzorkování za účelem stanovení organických průmyslových kontaminantů.....	42
3.7.6 Vzorkování za účelem stanovení pesticidů	43
3.7.6.1 Praktické příklady použití pravidel vzorkování pro stanovení pesticidů	45
3.8 Vzorkování pro mikrobiologické zkoušení potravin	47
3.8.1 Důvody mikrobiologického zkoušení potravin	48
3.8.2 Mikrobiologická kritéria	48
3.8.2.1 Definice mikrobiologického kritéria	49
3.8.2.2 Obsah mikrobiologického kritéria pro potraviny	49
3.8.2.3 Účely a aplikace mikrobiologického kritéria pro potraviny	49
3.8.2.4 Příklady mikrobiologických kritérií	49
3.8.2.5 Mikrobiologické limity	51
3.8.3 Mikroorganismy, paraziti a jejich toxiny a metabolity významné pro potraviny	51
3.8.3.1 Patogenní mikroorganismy – původci alimentárních onemocnění	51
3.8.3.2 Indikátorové mikroorganismy	53
3.8.3.3 Mikrobiální původci kažení potravin	54
3.8.3.4 Mikrobiální toxiny	55

3.8.4	Parametry vzorkovacích plánů dle mikrobiologických kritérií pro jednotlivé potravinové komodity.....	56
3.8.5	Potraviny mikrobiologicky nerizikové.....	59
3.8.6	Zásady práce při vzorkování a manipulaci se vzorky určenými k mikrobiologickému zkoušení.....	59
3.8.7	Plány odběru vzorků.....	60
3.8.8	Aplikace různých plánů odběru vzorků v souvislosti s ochranou zdraví spotřebitele	61
3.9	Vzorkování jako součást řízení a kontroly jakosti ve výrobě potravin	62
3.9.1	Výroba piva.....	62
3.10	Vzorkování potravin a stravy v rámci činnosti kontrolních institucí	65
3.10.1	Odběr vzorků potravin a pokrmů v rámci státního zdravotního dozoru.....	69
3.10.1.1	Místa odběru vzorků.....	69
3.10.1.2	Obecné požadavky na odběr vzorků.....	69
3.10.1.3	Transportní zařízení, přístroje a pomůcky	70
3.10.1.4	Odběrová místa, rozsah vyšetření a množství vzorků.....	70
3.10.1.5	Postupy vzorkování	70
3.10.1.6	Označování vzorků.....	71
3.10.1.7	Záznamy o odběru vzorků	71
3.10.1.8	Transport vzorků	71
3.10.1.9	Odběr a uchování duplikátního vzorku.....	72
3.10.2	Odběr vzorků potravin a pokrmů Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí.....	72
3.10.2.1	Úvod.....	72
3.10.2.2	Obecný přístup SZPI při odběru vzorků	72
3.10.2.3	Zásady pro odběr vzorků používané SZPI.....	73
3.10.2.4	Činnosti inspektora SZPI před zahájením odběru vzorku.....	73
3.10.2.5	Velikost odebíraného vzorku	74
3.10.2.6	Způsoby odběru vzorků aplikované v praxi.....	74
3.10.2.7	Zvláštnosti odběru vzorků při hodnocení na místě	74
3.10.2.8	Balení, označení a přeprava vzorků	74
3.10.2.9	Odběr duplikátních vzorků	75
3.10.3	Odběr vzorků potravin, potravinových surovin, krmiv a vedlejších produktů živočišného původu v rámci činnosti Státní veterinární správy	76
3.10.3.1	Úvod.....	76
3.10.3.2	Obecný přístup SVS k odběru vzorků	76
3.10.3.3	Označení, balení a přeprava vzorků.....	77
3.10.3.4	Odběry vzorků v oblasti veterinární hygieny.....	77
3.10.3.5	Odběry vzorků za účelem kontroly plnění mikrobiologických kritérií	81
3.10.3.6	Odběry vzorků za účelem chemického, biochemického a radiologického vyšetření	84
4	VZORKOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ.....	91
4.1	Vzorkování zemědělské půdy	92
4.1.1	Vzorkování pro zjištění výživového stavu půdy	92
4.1.1.1	Agrochemické zkoušení zemědělských půd.....	92
4.1.1.2	Stanovení obsahu minerálního dusíku.....	94
4.1.2	Vzorkování za účelem odhadu úrovně znečištění zemědělských půd	95
4.1.2.1	Dlouhodobý monitoring půd	95
4.1.2.2	Cílené studie	98
4.1.2.3	Odběry vzorků půd v ekologické prvovýrobě	99
4.2	Vzorkování rostlin	101
4.2.1	Vzorkování za účelem zjištění prvkového složení rostlin	101
4.2.1.1	Výživový stav rostlin	101

4.2.1.2	Listová diagnostika	103
4.2.1.3	Dlouhodobý monitoring zemědělských plodin.....	103
4.2.1.4	Aktivní biomonitoring	104
4.2.2	Vzorkování trvalých kultur.....	106
4.2.2.1	Vzorkování osiv ovocných rodů	106
4.2.2.2	Vzorkování ovocných rodů a druhů za účelem detekce škodlivých organismů.....	106
4.2.3	Vzorkování osiva a sadby	107
4.2.4	Úřední odběry vzorků technického konopí.....	112
4.2.5	Vzorkování rostlin na plochách v režimu ekologického zemědělství	112
4.2.6	Odběr vzorků pro účely stanovení GM rostlin v porostech kukuřice.....	114
4.3	Vzorkování pro potřeby přesných polních zkoušek	115
4.3.1	Rostlinné vzorky.....	115
4.3.2	Půdní vzorky	117
4.4	Vzorkování hnojiv	117
4.4.1	Odběr volně ložených hnojiv.....	120
4.4.2	Odběr balených hnojiv (s výjimkou malospotřebitelských balení)	120
4.4.3	Odběr malospotřebitelských balení.....	121
5	PŘEDMĚTY BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ.....	125
5.1	Legislativa	125
5.1.1	Právní předpisy určující SZD nad výrobky určenými pro styk s potravinami a pokrmu	125
5.1.2	Právní předpisy určující SZD nad hračkami určenými pro děti ve věku do 3 let a výrobky určenými pro děti ve věku do 3 let.....	125
5.2	Státní zdravotní dozor v oboru předmětů běžného užívání	125
5.2.1	Hygienické požadavky na předměty běžného užívání kontrolované u výrobců, dovozců, distributorů a prodejců PBU	126
5.2.1.1	Povinnosti výrobce, dovozce a distributora předmětů běžného užívání	126
5.2.1.2	Požadavky na značení PBU	127
5.3	Odběr a analýza vzorků PBU mimo kosmetických výrobků.....	128
5.4	Kosmetika.....	129
5.4.1	Legislativa	129
5.4.1.1	Státní kontrola kosmetiky v ČR	130
5.4.2	Základní pojmy.....	130
5.4.2.1	Tenzidy a detergenty	130
5.4.2.2	Povrchové/mezifázové napětí	132
5.4.2.3	Emulze	132
5.4.3	Vzorkování kosmetických přípravků	132
5.4.3.1	Odběr ze spotřebních balení.....	132
5.4.3.2	Vzorkování detergentů a stanovení tenzidů.....	133
5.4.3.3	Vzorkování emulzních přípravků.....	134
5.4.3.4	Vzorkování pro stanovení mikrobiologické kvality kosmetických přípravků	134
5.4.3.5	Zátěžové testování konzervace kosmetických přípravků	135
5.5	Materiály pro styk s pitnou vodou	137
5.5.1	Odběr vzorků	137